Arhimandritul Sofronie

Din viață şi din Duh

- aforisme duhovniceşti -

Prima parte

Iubitii mei frati si surori, deschideti-va inima pentru ca Duhul Sfant sa intipareasca acolo chipul lui Hristos. Atunci veti fi, incetul cu incetul, vrednici sa aveti in voi bucuria si intristarea, moartea si invierea.

Lumea nu cunoaste nimic mai nobil decat chemarea de a fi crestin. Dar cu cat scopul este mai inalt, cu atat realizarea lui este mai anevoiasa.

Contemplati minunatul tablou pe care ni-l dezvaluie Dumnezeu in creatia cosmosului si in plasmuirea omului dupa chipul si asemanarea Sa. Ceea ce cautam noi nu se limiteaza la efemera viata cotidiana, ci sa fim cu Dumnezeu si sa dobandim in noi viata in toata amploarea ei, cosmica si divina.

In viziunea noastra spirituala, trebuie sa unim fiinta cosmica si Fiinta divina, creatul si Necreatul.

La inceput era Cuvantul. Fara El nimic nu exista din ceea ce este. In fiecare zi, simtim in trupul nostru experienta chinuitoare a vietii mizerabile. Cu toate acestea, suntem creati dupa chipul lui Hristos, al Absolutului. Intrebarea, misterul vietii noastre il constituie trecerea de la relativ la Absolut. Daca fiinta umana a fost creata de Dumnezeu, ea nu trebuie sa moara. Dumnezeu a creat viata cu Hristos - Dumnezeu, nemurirea, vesnicia. Dupa revelatie, vesnicia lui Dumnezeu ne poate fi impartasita.

Pentru a imprima o miscare perpetua trupului nostru, aplecat spre nepasare, trebuie sa nadajduim in Dumnezeu ca Persoana, adica la ceea ce este desavarsit.

Cum sa ne mantuim? Cum sa ne curatim trupul? Cum sa ne eliberam de robia pacatului si de puterea mortii? Aceasta trebuie sa fie preocuparea noastra de fiecare clipa, mereu mai accentuata, mai vie. Viata este atat de scurta si scopul atat de inalt, dar atat de indepartat.

Pentru Biserica Ortodoxa, mantuirea omului inseamna indumnezeirea lui.

Trebuie sa invatam sa traim prin viata vesnica a lui Dumnezeu Insusi. Ce inseamna indumnezeirea omului? Inseamna sa traim asa cum a trait Domnul, sa dobandim gandurile si sentimentele lui Hristos, mai ales in ultimele momente ale vietii Sale pamantesti.

Dupa caderea in pacat, sufletul omului a devenit campul de lupta intre Dumnezeu si diavol.

Samanta pe care Satana a aruncat-o in inima si mintea lui Adam - ideea de a deveni dumnezeu fara Dumnezeu - s-a inradacinat atat de adanc in fiinta noastra, incat ne aflam neincetat in robia pacatului.

Chiar de la nastere, devenim mostenitorii lui Adam. Putem sa traim starea de cadere, care este o indepartare dureroasa de la dragostea Tatalui, ca singura realitate a fiintei umane. In lume ne scaldam in atmosfera si admiratia pacatului. Traim cu usurinta si foarte adesea, ne rusinam sa ne marturisim credinta, sa spunem ca suntem crestini.

Sa nu aveti prea multa incredere in educatia aleasa pe care ati primit-o in lume. Civilizatia in care traim este o cultuta a caderii.

Dupa doua razboaie mondiale - si razboaiele sunt, prin excelenta, consecinta pacatului - lumea contemporana a pierdut harul Sfantului Duh. Or, nu putem intelege divinitatea lui Hristos fara Sfantul Duh. A crede ca Acest Om, Care este cu adevarat Om, este Creatorul cosmosului, ne depaseste. A crede ca Insusi Dumnezeu S-a intrupat, ca ne-a chemat sa fim cu El in vesnicie, iata ceea ce lipseste multor oameni de azi, mai ales printre cei de stiinta.

Ce este mantuirea? Moartea trupului nostru, este ea conditia trecerii in Imparatia lui Hristos? Cum putem sa intarim in noi vointa de a trai dupa poruncile lui Hristos, dupa Sfantul Duh?.

Un singur lucru este important: sa pastram intensitatea rugaciunii si a pocaintei. Atunci moartea nu va fi o piedica, ci o trecere spre Imparatia pentru care vom fi pregatiti prin Impartasirea cu Trupul si Sangele lui Hristos, prin rugaciune si chemarea numelui Sau: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ne pe noi si lumea Ta.

Astept invierea mortilor si viata veacului ce va sa fie". Ce semnifica aceasta ultima fraza din Simbolul de credinta? Nu putem accepta ideea vesniciei decat daca aceasta patrunde deja in viata noastra.

Dumnezeu n-a creat moartea. Daca Dumnezeu, cum o spune Hristos, este Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac si al lui Iacob, inseamna ca acestia nu sunt morti. Pentru Dumnezeu, toti sunt vii.

Acedia, in sens etimologic, inseamna "lipsa de grija pentru mantuire". Intreaga umanitate, cu rare exceptii, traieste in starea de acedie. Oamenii au devenit indiferenti fata de mantuirea lor. Ei nu cauta viata in Dumnezeu, ci se marginesc la formele de viata trupeasca, la nevoile zilnice, la placerile lumii si la faptele de rutina. Cu toate acestea, Dumnezeu ne-a creat din nimic, dupa chipul Absolutului si asemanarea Sa. Daca aceasta revelatie este adevarata, absenta grijii pentru mantuire nu este altceva decat moartea sufletului.

Deznadejdea este pierderea constiintei ca Dumnezeu doreste sa ne daruiasca viata vesnica. Lumea traieste in deznadejde. Oamenii s-au dondamnat la moarte ei insisi. Trebuie sa luptam "corp la corp" impotriva acediei.

Partea a 2-a

Viata lumii se desfasoara in jurul unor placeri omenesti, iar viata duhovniceasca este neglijata. Trebuie sa inversam aceasta stare de lucruri, sa punem viata duhovniceasca in centrul vietii noastre.

Intelepciunea lumii nu poate sa salveze umanitatea. Parlamentele, guvernele, organizatiile complexe ale statelor contemporane celor mai avansate sunt neputiincioase. Umanitatea sufera neincetat. Singura iesire este de a gasi in noi intelepciunea, hotararea de a nu mai trai dupa principiile acestei lumi, ci de a urma pe Hristos.

Cum putem sa ne aflam calea? Dupa Evanghelie, Hristos este calea noastra.

Important este sa avem constiinta ca Hristos este Dumnezeu. Cel ce Il iubeste va fi vesnic aproape de El, acolo unde este.

Unde este sufletul nostru? Trebuie sa ni-l inchipuim pe Dumnezeu ca Om daca vrem sa fim cu Hristos, cu Logosul divin in care Tatal a revarsat tot ceea ce este din vesnicie. Daca il consideram ca Dumnezeu, este un Dumnezeu desavarsit. Daca Il vedem ca om, este un Om desavarsit. Intelepciunea, smerenia, viata, lumina cea vesnica, totul exista in El.

In viata noastra fiecare pas este cu neputinta de despartit de dogmele fundamentale ale credintei noastre.

Asa cum Hristos in Gradina Ghetsimani si pe Golgota traia cu gandul la Dumnezeu Tatal, tot astfel trebuie sa traim si noi, in fiecare clipa, cu gandul la Dumnezeu, dar mai degraba prin Hristos decat prin Tatal, caci prin Fiul ajungem la Tatal. Prin traire, viata devine hristocentrica.

Singurul lucru care ne atrage este Persoana lui Hristos. Trebuie sa traim in Hristos ca masura divina si umana a tuturor lucrurilor. In Hristos Il avem pe Dumnezeu, Creatorul nostru. In Hristos avem modelul, revelatia planului lui Dumnezeu cu omul. Dragostea lui Hristos trebuie sa umple de-a pururi inima noastra. Nu traim in Hristos prin gandirea abstracta. Dumnezeu Se dezvaluie in noi prin implinirea poruncilor Sale. Il traim pe Hristos ca pe propria noastra viata, nu ca pe cineva pe care l-am cunoaste numai formal.

Hristos a spus: Eu sunt Calea. Daca El este Calea, nu trebuie sa-L urmam formal, din exterior, ci prin traire interioara. Sa ne aducem aminte ca pe Golgota si in Ghetsimani, El se lupta impotriva tuturor. Singur.

Uneori, cand dragostea lui Hristos ne patrunde, simtim vesnicia. Aceasta nu poate fi inteleasa pe cale rationala. Dumnezeu actioneaza intr-un fel propriu, care scapa puterii noastre de perceptie. Nu trebuie sa fim prea rationali in viata crestina.

Sunt semne exterioare care ne ajuta sa apreciem la ce distanta ne aflam de Hristos. Urmam noi cuvantul evanghelic? Am atins desavarsirea, adica dragostea pentru intreaga lume, fara deosebire intre prieteni si dusmani?

Nu exista deosebire intre poruncile lui Hristos si viata lui Dumnezeu Insusi.

Ramanand in poruncile Lui, devenim asemenea lui Hristos.

Cum sa petrecem o zi fara de pacat, adica in sfintenie? Iata o intrebare cu adevarat grea. Cum sa ne schimbam fiinta, gandurile, sentimentele si chiar atitudinile pentru a nu pacatui impotriva Tatalui ceresc, a lui Hristos, a Duhului Sfant, a oamenilor, a fratelui nostru si a tot ceea ce este viu?

Invredniceste-ne, Doamne, in ziua aceasta fara de pacat sa ne pazim noi". V-am amintit adeseori aceasta rugaciune a Bisericii. Viata fara de pacat pe pamant ne deschide portile cerurilor. Nu bogatia mintii ne salveaza sufletul, ci viata fara de pacat ne pregateste sa traim cu Dumnezeu in veacul ce va sa fie. Harul Duhului Sfant ne invata adevarurile vesnice atat cat traim dupa aceste porunci: iubeste pe Dumnezeu din toata fiinta ta si pe aproapele tau ca pe tine insuti! Da, sa paziti mereu aceste porunci!
Staruiti in rugaciune, in nevointe, petreceti o zi fara de pacat. Toate celelalte va vor fi date de Dumnezeu.

Staruiti in rugaciune, in nevointe, petreceti o zi fara de pacat. Toate celelalte va vor fi date de Dumnezeu.

"Pentru a pastra Harul Duhului Sfant, trebuie sa nu primim nici un gand care nu-i place lui Dumnezeu", ne spune "Staretul" Siluan. Iata nevointa noastra. Iata cultura noastra. Cand este vorba de mantuire, aceasta lupta cu gandurile nu se sfarseste decat la moarte. Incepe si reincepe fara incetare.

Nu putem sa dobandim in noi chipul lui Hristos decat daca suntem cu adevarat uniti, cum le cerea Hristos ucenicilor Sai: Iubiti-va unii pe altii, pentru ca lumea sa cunoasca ca sunteti ai lui Hristos (Ioan 15, 12).

"Pentru mine, viata celorlalti pretuieste mai mult decat propria-mi viata". Nu vor mai exista intre voi neintelegeri cand veti fi inteles aceasta. Dezlegarea unei probleme sau a unei neintelegeri nu tine de nici o organizatie, de nici un anumit mod de conduita, ci de hotararea de a suporta totul. Fiecare dintre noi trebuie sa aiba pentru ceilalti o inima de mama.

Trebuie sa fim foarte sensibili la nevoile altora. Atunci vom fi una si binecuvantarea lui Dumnezeu va fi din belsug cu voi. Trebuie sa avem constiinta lui Hristos, Care poarta in Sine lumea intreaga; in aceasta consta universalitatea fiintei umane. Cuvantul lui Hristos nu trece, este vesnic.

Partea a 3-a

Daca, asa cum marturisim in Crez, Hristos este Dumnezeu adevarat, Mantuitorul lumii, Creatorul ei, prin Care toate s-au facut, cum putem sa ne reducem credinta pe care o avem la o problema de nationalitate, de loc, de epoca...? Eu nu cunosc nici un Hristos grec, rus, englez, arab... Hristos, pentru mine, este totul. Fiinta mai presus de cosmos.

Se spune adesea in Sfanta Scriptura ca Hristos a murit pentru lumea intreaga, pentru pacatele ei. Din moment ce limitam Persoana lui Hristos, din momentul ce Il coboram in planul nationalitatilor, pierdem totul si cadem in infern. Atunci drumul este deschis urii intre natiuni, neantelegeri intre clasele sociale.
Cititi pe Sfantul Siluan. In lume, pentru el, fiecare isi are rolul sau: unul este rege, altul patriarh, profesor sau muncitor. N-are importanta. Intre a fi rege sau muncitor, nu este nici o deosebire pentru Sfantul Siluan. Pentru ca acela care Il iubeste pe Hristos, care traieste si poarta in sine "simtamintele care erau in Iisus Hristos", sufera si se roaga pentru lumea intreaga. Iata adevaratul crestinism.

Hristos este Dumnezeul infinit. El n-a fost rastignit numai pentru credinciosi, ci pentru oamenii, de la Adam pana la ultimul om nascut din femeie. A urma pe Hristos inseamna a suferi pentru a vindeca si a mantui intreaga umanitate. Nu exista cale de mijloc.

A iubi pe aproapele nostru ca pe noi insine, a trai pentru poruncile lui Hristor ne va conduce in Gradina Ghetsimani, unde Hristos se va ruga pentru lumea intreaga.

Iubeste pe aproapele ca pe tine insuti. Mi-a fost dat sa inteleg aceasta porunca sub forma unui arbore, cosmic, gigantic, a carui radacina este Adam. Eu nu sunt decat o frunzulita pe una din ramurile acestui arbore. Dar acest arbore nu-mi este strain; este temelia mea. Ii apartin. A te ruga pentru lumea intreaga, inseamna a te ruga pentru acest arbore in totalitatea lui, cu miliardele sale de frunze.

Sa-L urmezi pe Hristos inseamna sa te deschizi constiintei Lui, Care poarta in El intreaga lume, arborele in totalitatea sa fara a omite vreo frunza. Daca vom dobandi aceasta constiinta, ne vom ruga pentru toti ca pentru noi insine.

Daca Hristos ia chip in noi, devenim purtatori ai lui Dumnezeu si a intregii umanitati, iar EUL nostru va fi chipul Absolutului. La dimensiuni reduse, poate deveni, intr-adevar, chipul Absolutului.

In mod personal ne plangem pacatele, dar patimile noastre sunt tot aceleasi care stapanesc lumea. Astfel, ceea ce traim nu este diferit de viata cosmica. Putin cate putin, in mod normal, incepem sa traim starea noastra ca o oglindire a starii umanitatii intregi. Incepem sa ne traim viata intr-un libertinaj general, sub privirile lui Dumnezeu. Prin pocainta noastra, nu traim doar o drama personala, ci traim in noi insine tragedia umanitatii intregi, drama istoriei sale de la inceputul veacurilor.

In Hristos, constiinta se elibereaza, viata noastra devine nelimitata. In porunca iubeste pe aproapele tau ca pe tine insuti, trebuie sa intelegem ca pe tine insuti in felul urmator: in orice om, in intregul Adam, ma recunosc pe mine.

"Imparatia lui Dumnezeu, scrie Sfantul Siluan, inseamna a purta in inima noastra universul intreg si pe Insusi Dumnezeu, Creatorul lui".

Cand va rugati, rugati-va pentru toti si pentru fiecare in parte. Si adaugati: "Pentru rugaciunile lor, miluieste-ma si pe mine". Astfel, in mod treptat, constiinta voastra se va elibera de patimi.

Iubiti pe vrajmasii vostri. Da, este greu. Da, este dureros. Dar frumusetea morala a lui Hristos ne aduce in acea stare in care suntem gata sa suportam toate incercarile, cu conditia sa fim inaltati in Duhul Sau. Nu avem altceva de ales.

Hristos si-a dat viata divina celor creati dupa chipul Sau, dar ca raspuns, n-a primit decat ura. Astazi, dupa doua milenii de viata crestina, ce vedem? Lumea contemporana se indeparteaza din ce in ce mai mult de Hristos, de viata vesnica. Intunecimile adanci ale patimilor pacatoase, ura, stapanirea, razboaiele de orice fel, formeaza existenta noastra pamanteasca. In aceste conditii, Hristos daruieste, celor care se hotarasc sa-I urmeze, aceasta porunca: Iubiti pe vrajmasii vostri! De ce se teme lumea de un astfel de Dumnezeu? Putem sa gasim un principiu mai bun decat acesta: binecuvantati pe cei ce va blestema, iubiti pe vrajmasii vostri?

Nu putem iubi fara sa suferim. Cea mai mare durere este sa iubim pana la sfarsit. Hristos atat de mult a iubit lumea, incat S-a dat mortii pe cruce. La fel si sfintii. Castigam Raiul sau il pierdem si ajungem in iad, in masura in care acceptam sau refuzam crucea randuita de Hristos. Rugaciunea pentru lume este rodul unei suferinte extrem de adanci si vii.

Sa-L urmam pe Hristos urcand pe Golgota. Aceasta inaltare nu este alta decat lupta dusa de Hristos, in dragostea Lui pentru lumea intreaga. Cand lupta se da numai pe un singur plan, al lumii si al patimilor, oamenii slabesc, se epuizeaza si imbatranesc foarte repede. In schimb, cand suferintele ne vin din lupta impotriva patimilor, in Duhul lui Hristos, oamenii renasc.

Nimic nu este mai dureros in aceasta lume, decat a te lupta sa dobandesti dragostea lui Hristos. Este o lupta de dimensiuni cosmice.

Cum sa ne indreptam spre Dumnezeu? Cand tindem spre acest scop unic, totul devine izvor de suferinta, de dureri. Dar sa ne ducem crucea in tacere.

Acesta este paradoxul vietii crestine: sa alegem suferinta lui Hristos pentru lume, incat sa avem sentimentul ca suntem mai apropiati de El si de viata vesnica.

Cand ne hotaram sa-L urmam pe Hristos, fiecare zi din viata noastra devine o zi de suferinta, de lacrimi, de dureri. Uneori, apare aceasta intrebare: "Doamne, de ce ne-ai creat astfel, incat sa suferim atatea dureri?". Nu reusim sa intelegem ca aceasta suferinta este calea mantuirii.

Pentru om, viata pe pamant este o suferinta continua. De ce o suportam? Pentru ca Hristos S-a intrupat si a trait cu noi. Si acum Il cunoastem Personal.

Suntem creati dupa chipul si asemanarea lui Dumnezeu. Cand raportam realitatea vietii zilnice la aceasta revelatie divina, cadem in deznadejde. De ce este ata de greu sa traim crestineste aici si acum? Pentru ca este vorba de viata divina si vesnica. Pentru noi, care suntem creati din nimic, ce relatie este intre nimicnicia noastra, saracia noastra si aceasta aspiratie atat de inalta, infinita?

SUS

Partea a 4-a

Uneori, lupta pentru mantuire poate sa fie foarte simpla si usoara; alteori foarte grea, supraomeneasca. Cu siguranta, este mai bine sa nu pacatuim. Dar daca pocainta arde ca o flacara, poate sa refaca o viata traita in pacate.

Trebuie sa pastram duhul pocaintei toata viata noastra, pana la sfarsitul ei. Pocainta este temelia intregii vieti ascetice si duhovnicesti. Simtirea, intuirea prezentei pacatului pot sa devina atat de intense in noi, incat sa dea nastere unei adevarate pocainte.

Putem sa plangem ore in sir, saptamani, ani de-a randul pana ce fiinta noastra este refacuta in intregime prin cuvantul lui Hristos, prin implinirea poruncilor Lui, si, mai ales, prin harul Duhului Sfant. Aceasta transformare a fiintei noastre, dupa caderea in pacat a lui Adam, cere multa nevointa si mult timp.

Pocainta nu are limite pe pamant, pentru ca incetarea ei ar insemna ca am devenit intru toate asemenea lui Hristos. Cea mai mica indepartare a noastra de Hristos implica o pocainta profunda. "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ne pe noi". Aceasta rugaciune arata departarea pe care o simtim intre Hristos, Fiinta absoluta si noi insine. "Daca nu vom fi cu adevarat asemenea Domnului, cum vom putea trai cu El in vesnicie?", se intreaba Sfantul Simeon Noul Teolog. Pentru El, ca si pentru noi, este imposibil. Nu ne ramane decat rabdarea.

Singuri, oamenii nu pot sa inteleaga cand pacatuiesc sau nu. Dar Domnul Iisus si Duhul Sfant le-o descopera. In Rai, cand Domnul Dumnezeu a vorbit cu Adam, acesta a refuzat sa fie invinovatit: Femeia care mi-ai dat-o sa fie cu mine, aceea mi-a dat din pom si am mancat (Facere 3, 12). Sa ne straduim sa nu-L invinuim pe Dumnezeu.

In lucrurile marunte, in faptele simple, sa incercam a avea urmatoarea atitudine interioara: "refuz vointa sangelui meu cazut si vreau ca in venele mele sa curga viata lui Dumnezeu".
Daca Dumnezeu exista, recunosc ca toate patimile se nasc din mine, nu din El. Daca voi pastra aceasta atitudine, Dumnezeu imi va da duhul pocaintei.

Doar lumina divina, atunci cand straluceste in noi, ne permite sa ne vedem pacatele. Prin rugaciune, putin cate putin, inima noastra incepe sa inteleaga influentele duhurilor care umplu vazduhul. In loc sa inaintam duhovniceste, vedem cu o finete mereu crescanda patimile care ne stapanesc. In mod paradoxal, acest sentiment de regres duhovnicesc este un progres. Chiar daca nu am vazut inca lumina necreata a Duhului Sfant, datorita prezentei ei, ne vedem pacatele.

Nu putem ajunge la rugaciune curata decat prin pocainta. Pocaindu-ne, adica curatindu-ne de orice patima, devenim treptat capabili sa intram in lumina divina. Calea care duce la cunoasterea lui Dumnezeu trece, inainte de toate, prin credinta, iubire fata de Hristos si pocainta.
Dumnezeu sa va daruiasca tuturor duhul pocaintei. Plangeti-va pacatele, plangeti, pentru ca inima voastra sa nu se impietreasca.

Lucrul cel mai important este sa ne pastram mereu sentimentul nimicniciei noastre fata de Dumnezeu. Atunci simtim o tensiune permanenta intre invinovatirea noastra si dragostea lui Hristos, intre pocainta si nadejde in mila lui Dumnezeu. Pe de o parte suferim ca suntem atat de departe de Dumnezeu pe care Il iubim, pe de alta, aceasta suferinta si aceasta dragoste actioneaza asupra noastra ca un foc interior si ne imping cu putere spre Dumnezeu. Aceasta tensiune si-a gasit expresia cea mai vie in cuvantul lui Hristos adresat "Staretului " Siluan: Tine mintea ta in iad si nu deznadajdui. Acest cuvant poate starni fiori, panica, teama, dar nu trebuie sa ne copleseasca. El constituie principiul fundamental al vietii noastre in Hristos.

Nu trebuie sa pretindem ca putem repeta experienta Sfintilor Siluan, Isaac Sirul, Simeon Noul Teolog, Grigore Palama sau Serafim de Sarov. In viata duhovniceasca nu exista aceeasi repetare de viata, exacta, identica, ci una analoaga in duh, in starea pe care o presupune expresia: Tine mintea ta in iad si nu deznadajdui.

Niciodata nu trebuie sa ne comparam cu nimeni. Fiecare dintre noi, oricat de neinsemnat ar fi, este mare inaintea Celui vesnic; Dumnezeu stabileste cu fiecare fiinta umana o relatie unica de prietenie.
De ce urmarile neascultarii lui Adam sunt atat de grave? De ce, in lumea aceasta, viata duhovniceasca in Hristos ia forma tragica a unei lupte corp la corp cu moartea? De ce creatia lui Dumnezeu este legata de moarte, de aceasta lupta plina de suferinte? De ce creatia nu duce in mod armonios la desavarsirea fiintei umane ca chip a lui Dumnezeu? De ce trebuie sa lupt eu impotriva lucrurilor care ma ucid fara sa am putere asupra lor? Nu inteleg! In masura in care Hristos si Duhul Sfant sunt, pentru mine, solutia tuturor problemelor care ma depasesc, traiesc in nepasare fata de multe lucruri. Hristos este temelia vietii mele. Felul Sau de a se comporta ma atrage. Nu inteleg ce a spus, dar ceea ce a spus imi este suficient. Voi intelege cand voi pleca din aceasta lume in viata de dincolo.

De ce amintirea Gradinii Ghetsimani si a Golgotei sunt necesare pentru mantuire? Lupta lui Hristos cu lumea este cu totul neinteleasa.

Cand vedem suferintele a milioane de oameni, nu putem sa ramanem nepasatori. Cum putem sa-i ajutam? Din punct de

vedere crestinesc, aceasta tragedie de pe pamant este urmarea neascultarii. Adam a ravnit la indumnezeire, la viata vesnica, rupand legatura cu Tatal si Creatorul sau. Hristos-Omul, primul in istoria lumii, S-a suit pe Golgota; a ales moartea pe cruce pentru a dezlega acest blestem. A te hotari sa-L urmezi inseamna a te expune la suferinta. Este inevitabil! In masura in care suntem, de la crearea lumii, un madular din imensul trup al umanitatii, insufletiti de viata cosmica ce ne strabate, traim tragedia umanitatii ca pe propria noastra nenorocire.

Cand citim Sfanta Evanghelie, ramanem impresionati de reactiile lui Hristos fata de ceea ce se petrece in jurul Sau. Atunci cand Iuda merge sa-L tradeze, Iisus ii spune: Astazi, Fiul Omului S-a preamarit. La fiecare Liturghie, noi praznuim acel moment si il repetam in constiinta noastra. Daca o putere vrajmasa vrea sa ne ucida, vom fi noi insine in stare sa spunem: Astazi eu m-am slavit si Dumnezeu S-a preamarit prin mine? Cunoasteti toti aceasta istorie; ea este insasi sensul vietii noastre de fiecare zi.

Sunt multe aspecte foarte subtile si interesante in viata duhovniceasca. Dar nu le vom cunoaste daca ne vom opri la nevointe exterioare. Pentru a ne schimba viata este necesara o asceza, sa ne invatam a ne muta mintea de la lucrurile trecatoare si patimase catre Dumnezeu. Astfel, viata noastra poate sa devina foarte interesanta, chiar daca este mereu legata de un efort dureros. Nu trebuie sa incercam sa evitam aceasta suferinta. Sa o traim! Caci prin ea se exprima dorinta noastra de a-L urma pe Hristos.
Este foarte greu sa exprimam ceea ce vor sa spuna cuvintele luati-va crucea si urmati-Ma. Cand ne hotaram sa-L urmam pe Hristos, trebuie sa ne gandim ca este vorba de iubirea Tatalui, a Fiului si a Duhului Sfant in aceasta lume suferinda.

Daca n-ar fi inviere, crestinii ar fi cei mai de plans din lume, spune Sfantul Apostol Pavel. De ce? Pentru ca, in aceasta lume, iubirea lui Hristos este intotdeauna rastignita. Viata noastra va fi o suferinta continua, pana cand intreaga lume va fi mantuita.

Devenim crestini pentru ca Dumnezeu este iubire si nu pentru ca aceasta ne ajuta sa facem o cariera pamanteasca. In viata crestina nu suntem fericiti decat datorita lui Hristos, Care ne incredinteaza prin constiinta ca El este Adevarul, si nu pentru alt motiv.

Intr-o zi, un pelerin aflat in Muntele Athos a pus aceasta intrebare mai multor stareti: "Ce este cel mai important in viata noastra?". De fiecare data i s-a raspuns: "Dragostea divina; sa iubim pe Dumnezeu si pe aproapele nostru". El a spus: "N-am dragoste nici pentru rugaciune, nici pentru Dumnezeu, nici pentru semeni. Ce sa fac?". Apoi, in sinea lui, a hotarat: "Voi trai in asa fel ca si cum as avea aceasta dragoste". Treizeci de ani mai tarziu, Duhul Sfant i-a daruit darul iubirii. In mod inevitabil, vor fi ore, saptamani, ani in sir, in care vom trai fara sa simtim lucrarea Duhului Sfant in noi. Sunt perioade importante in care ni se ofera prilejul sa ne marturisim statornicia dragostei noastre pentru Hrisos.

Chiar daca nu percepem lucrarea harului, trebuie sa traim ca si cum Duhul Sfant ar fi in noi. “Staretul“ Siluan gandea ca daca pazim cu fidelitate poruncile lui Dumnezeu, va veni timpul cand harul se va face cunoscut si va ramane mereu in noi. Este inutil sa ne grabim. Unii parinti de la Muntele Athos n-au primit harul si nu L-au cunoscut pe Dumnezeu decat abia dupa patruzeci de ani de nevointe si, uneori chiar mai mult, tocmai inaintea sfarsitului lor.

La inceput harul ne invata, provoaca in noi stari asemanatoare cu duhul poruncilor Evangheliei. Totul este usor. Intotdeauna cu noi, Duhul Sfant ne face sa fim binevoitori fata de semeni. Este o atitudine normala, naturala. Dar aceasta stare nu dureaza mult. Intr-o zi, pe nesimtite, harul ne va parasi sub aceasta forma tangibila. Incepe o a doua perioada dificila cu aceasta intrebare: “Cum sa traim fara har?”. Trebuie sa continuam sa actionam ca si cum Duhul Sfant ar fi cu noi, sa incercam sa pastram aceeasi stare sufleteasca in care, prin har, am dobandit anumite atitudini fata de fratele si de sora noastra. Trebuie sa ne silim. Acelasi lucru este cu rugaciunea. La inceput, este ca o stare naturala. Ne rugam cu usurinta; rugaciunea tasneste din inima. Cand Duhul Sfant ne paraseste, trebuie sa ne silim sa ne rugam ca inainte, cand aveam harul: din toata fiinta, din toata inima, cu toata mintea si chiar cu tot trupul nostru.

SUS

Partea a 5-a

Cand, in duh, mergem spre Fiinta absoluta, aceasta cale ne pare infinita. Dumnezeu este ca steaua polara. Cum putem fi luminati de aceasta Stea care pare sa fie la mii de ani lumina? Si deodata vom descoperi ca acest drum foarte lung poate sa fie scurtat, ca Dumnezeu se afla foarte aproape de noi si spune: “O inimi fara minte si usuratici in a intelege si a crede!”.

Cum sa traim pentru a scapa de inselare? Nu trebuie sa credem ca participam la suferintele lui Hristos cand, in starea de durere a fiintei noastre – duh, minte, inima si trup – suferim pentru a nu mai face pacate. Dumnezeu singur, in

judecata Sa, poate sa considere suferintele noastre ca o participare la kenoza Unicului Sau Fiu. Calea noastra este aceea de a ne smeri, de a ne supune permanent; doar Dumnezeu poate sa ne inalte si sa ne preamareasca.

Fiind crestin nu poti sa traiesti fara inspiratie. Daca un artist adevarat traieste zi si noapte prin imaginile operei sale, atunci noi, fiind crestini, trebuie sa fim cu mult mai atenti. Trebuie sa depasim eforturile artistilor pentru a trai dupa duhul Evangheliei.

Acum, cel mai important este ca Dumnezeu sa va inspire lupta voastra pentru mantuire. Cand inspiratia a fost data, toata viata se umple de lumina si de bucurie. Nu se mai remarca amanuntele.
Nu putem sa ne indumnezeim prin propria noastra asceza. Indumnezeirea are loc prin salasluirea lui Dumnezeu in noi si nu datorita propriilor noastre capacitati. Imaginatia constituie in acest caz un mare pericol. Trebuie sa fim foarte atenti si sa nu ne inchipuim ca atingerea acestui scop sta in puterea noastra. In schimb, pentru Dumnezeu totul este posibil. Duhul Sfant poate sa ne cerceteze chiar atunci cand suntem cufundati in somn si suntem cei mai slabi, neputiinciosi.

Scopul cel mai inalt al omului – a deveni purtator al Duhului Sfant, fara inceput si fara sfarsit – presupune o libertate totala. Or, viata de fiecare zi ne arata ca prin lipsa de cunoastere si de intelegere, lumea traieste o tragedie fara de sfarsit. Oamenii ignoranti de Dumnezeu conduc lumea si actioneaza cu autoritate; milioane de oameni sufera datorita situatiei lor absurde si fara iesire. In acest sens, oamenii ar trebuie lipsiti de libertate. Intr-adevar, darul divin al libertatii este nedespartit de cunoasterea lui Dumnezeu; or, noi zacem in intunericul necunostintei. Totusi, Biserica continua sa predice necesitatea acestei libertati absolute. Caci daca suntem lipsiti intr-un fel sau altul de aceasta libertate, nu existam. Noi nu putem sa spunem ca Iisus Hristos: Eu sunt.

Dostoievski spunea: “Totul imi este ingaduit”. In sens duhovnicesc, aceasta expresie este, in intregime, adevarata, dar nu in realitatea in care traim. Unde se inseala Dostoievski, daca se inseala? In opera sa nu citeaza pe Sfantul Apostol Pavel care spune: “Totul imi este ingaduit, dar nu totul imi este de folos. Totul imi este ingaduit, dar nu trebuie sa fiu stapanit de nimic”. Avem aceasta libertae, aceasta putere in noi? Cu siguranta, nu. Astfel, suntem lipsiti de capacitatea de a trai dupa acest dar al libertatii divine. Ce sa facem? Sa-L parasim pe Hristos, sa alegem calea lata a lumii? Poate, dar atunci vom trai si vom muri cu nepasare; viata isi va pierde sensul.

Cum sa gasim o cale de salvare in viata noastra de fiecare zi? Cum sa ne lucram mantuirea? Nu existam fara darul divin al libertatii, dar aceasta libertate ne depaseste. Este necesara, dar nu putem sa o intelegem, nici sa o dobandim in noi. Cum sa traim? Asceza ortodoxa ne da un raspuns. Prin ea incepem sa traim cu constiinta limitelor noastre si in frica de Dumnezeu.
Pentru a nu pierde binecuvantarea pe care v-a dat-o Dumnezeu, luptati pentru a pastra fiecare gand care va inspira si alungati orice gand care va ucide sufletul.

Cum sa ne curatim firea de orice urma a pacatului stramosesc? Acesta este sensul vietii ascetice. In afara ei, nu este mantuire.

Multe duhuri sunt mai puternice decat noi. Dar daca suntem cu Hristos, vom ajunge sa le biruim.
Manifestarile exterioare ale ascezei, ca tinerea posturilor, nu sunt suficiente. Trebuie sa renastem chiar din interiorul nostru.

Cum sa nu ne temem de Postul Mare? La inceputul sederii mele in Muntele Athos, Postul Mare era pentru mine o mare sarbatoare: ma pregateam pentru a primi revelatia invierii noastre. Daca insotim aceasta abstinenta de hrana cu o rugaciune inspirata, in duh, nu numai trupul nostru va suporta aceasta perioada cu usurinta, ci chiar multe boli vor fi tamaduite.

Cei care sunt sanatosi prin firea lor si care pot sa se lipseasca de hrana timp de cateva saptamani, ajung la o stare de fericire. Patimile li s-au linistit. Un sentiment viu de pace si de prezenta a lui Dumnezeu insoteste rugaciunea. Este o nenorocire ca astazi sa fim adesea lipsisti de aceasta putere de rabdare in nevointa.

Astazi este imposibil sa impunem in totalitate randuielile Bisericii. Pentru ca sunteti atat de diferiti unii de altii; fixati-va fiecare o masura a postului.

Dezavantajul randuielilor canonice este acela ca linisteste constiinta acelora care pot sa le pazeasca si le dau sentimentul ca sunt mantuiti. Aceasta este o gandire foate naiva. Fariseii, ascetii, rabinii Vechiului Testament posteau de asemenea si ei, dar aceasta nu era suficient. Hristos a spus: Daca nu intreceti virtutile fariseilor, nu veti putea sa va mantuiti.

Sfantul Pavel, acest mare geniu pe care ni l-a dat pronia divina, afirma ca nici o lege nu a dus vreodata pe nimeni la

mantuire. acestea fiind spuse, regulile Bisericii pot sa fie, pentru inceput, un ajutor. Intr-adevar, daca de la inceput suntem lasati liberi, de capul nostru, putem sa ne pierdem.

Omul care a reusit sa se ridice deasupra oricarei legi a atins starea de indumnezeire, adica mantuirea. Este mult mai important sa fii constient si responsabil de fiecare miscare a inimii si a mintii, decat de a avea o regula.

Este mult mai greu sa dobandesti o anumita putere de discernamant, decat de a-ti fixa reguli.
In viata de fiecare zi, este foarte important sa ne concentram mereu atentia asupra poruncilor date de Dumnezeu, asupra a ceea ce trebuie sa facem si cum sa facem. Totusi, nu putem sa ne eliberam cu totul de gandurile murdare; nimeni, nici chiar cei mai desavarsiti, nu pot. Indiferent de starea atinsa, desavarsirea nu impiedica niciodata ca sufletul sa fie tulburat. Avand experienta vietii duhovnicesti, constatam ca ceea ce ne tulbura mai inainte devine, pur si simplu, mai usor de invins.

In pustiu, Hristos se impotriveste ispitelor diavolului printr-un refuz categoric, formuland chiar bazele teologice ale raspunsului Sau. Este o lectie pentru noi. De fiecare data cand avem un gand urat, trebuie sa-l respingem imediat, sa refuzam a intra in dialog cu el. Dar aceasta stare nu poate fi dobandita decat printr-o foarte indelungata asceza, prin lucrarea harului in noi.

Ce inseamna a ne lucra mantuirea? Din tot ceea ce observam in existenta cosmica, sa alegem ceea ce este placut lui Dumnezeu si sa ne despartim de ceea ce este contrar voii Lui. Atunci, cate putin, vom vedea cum viata noastra se va schimba. Dar sa fim rabdatori! Cu siguranta, Dumnezeu poate sa ne cerceteze pentru o clipa si sa ne deschida ochii sufletului pentru totdeauna. Dar, de obicei, aceasta este rezultatul unei nevointe indelungate, care nu are nimic comun cu iluziile. Cititi pe Sfantul Siluan si veti descoperi cum sufletul sau traia mereu in Hristos. Veti intelege cuvantul sau, cand spunea ca sfintii nu traiesc nici o clipa fara rugaciune.

Cum sa discernem gandurile care vin din exterior de acelea care se nasc in inima noastra? Cel mai adesea, patrunderea energiei demonice este atat de subtila, incat o consideram ca facand parte din noi insine. Invatatura mostenita de la Sfintii Parinti ne ajuta, dar nu este suficienta. Tulburarea, nelinistea pe care un gand o provoaca in inima noastra este semnul ca vine de la diavol. Aceasta este mai puternica, atunci cand avem ganduri de hula. Daca nu ne indulcim cu gandul pe care il avem in inima, daca nu suntem multumiti sufleteste, este semn ca acest gand nu este de la Dumnezeu, ci de la diavol, care patrunde inlauntrul inimii noastre.

Este foarte greu sa deosebim gandurile care se masc in inima noastra sub influenta vrajmasului. Vom putea dobandi acest dar, progresiv, prin asceza, printr-o lupta impotriva patimilor pe care noi, copiii lui Adam, le posedam. Treptat, vom incepe astfel sa deosebim, sa simtim ca acest gand sau acea miscare a sufletului, nu este de la Dumnezeu, ci de la vrajmas. Nu prin meditatie dobandim aceasta, ci printr-un sentiment, o intuitie imediata, extrem de subtila si dificila de demonstrat, care este intotdeauna rezultatul unor ani indelungati de asceza. Dupa Sfantul Isaac Sirul si parintele nostru Siluan, deosebirea gandurilor este conditionata, de asemenea, de modul in care Duhul Sfant actioneaza in inima, de experienta pe care o avem de la har si de atacurile demonice. Diminuarea sau pierderea harului este semnul ca am primit un gand de la diavol. In schimb, un gand vine de la Dumnezeu, de la un inger sau de la Duhul Sfant cand ne umple de bucurie si ne aduce o pace nespusa in suflet.

SUS

Partea a 6-a

Cel mai bine este sa nu dam atentie gandurilor si sa ne cufundam in rugaciune, sa vorbim cu Dumnezeu prin rugaciunea noastra.

Exista diferite metode de a ne impotrivi gandurile rele, de a ne elibera mintea de orice gand patimas sau blasfemiator. Prima, recomandata de Sfintii Parinti ai Bisericii, este pocainta. A doua, este de a ne muta atentia si intreaga noastra fiinta asupra altui lucru. Cand acest interes pentru altceva se intensifica, diavolul ne neglijeaza si ne paraseste.

Daca patimile noastre sunt puternice si daca un gand groaznic, salbatic, patimas, nu vrea sa ne paraseasca, nu ne mai ramane decat sa luptam cu lacrimi pana cand va pleca acest gand rau.
Mintea noastra este intr-o lupta continua cu vrajmasul. Pentru a spori duhovniceste este necesara aceasta stare de lupta permanenta. Caci, daca ne lenevim, il lasam pe diavol, care nu doarme niciodata, sa-si faca lucrarea sa, iar noi riscam sa ne pierdem mantuirea.

Privegherea. Iata cu ce trebuie sa incepem, pentru ca nimic, oricat de usor ar fi, nu se poate face fara ajutorul lui

Dumnezeu.

Lumina care ne inconjoara traieste, astazi, intr-un mod mai agitat decat altadata. Dar cu cat intervin mai multe schimbari in lume, cu atat este mai greu sa ne pastram o constiinta crestineasca. Suntem atacati de pretutindeni, de tot felul de idei care tulbura cursul vietii noastre. In timpul furtunilor epocii contemporane, trebuie sa fim mereu vigilenti. Este primul lucru pe care vi-l cer: ascultati cuvantul Sfintei Evanghelii, privegheati si incetati de a mai fi copii.

Sa pastram aceasta trezvie, care mentine trupul intr-o tensiune permanenta. datorita acestei tensiuni, chiar dormind putem pastra in minte scopul vietii noastre. Rugaciunea poate sa patrunda pana in ceea ce psihologii numesc subconstient. Un adevarat ascet se cerceteaza pe sine mereu, chiar si in somn. Daca mintea sa este invadata de ganduri urate, el se scoala si se roaga. Astfel, putin cate putin, constiinta va lumina tot ceea ce facem zilnic.

Nu lasati ca lucrurile acestei lumi sa va imprastie mintea. Concentrati-va toata atentia, dedicati-va toata puterea unei vieti care sa corespunda duhului poruncilor Evangheliei.

Sa ne pazim mintea cu privire la placerile lumii exterioare. Fara asceza, niciodata mintea noastra nu poate sa ramana permanent in Dumnezeu. Din aceasta viata trebuie sa invatam sa ramanem in Dumnezeu, ca sufletul nostru dupa moarte.

Cat despre vise, nu pot sa spun mai multe decat Sfantul Ioan Scararul. Sfatul cel mai bun, dupa Sfintii Parinti, este sa nu credem in vise. Pentru a ne face sa credem in ele, vrajmasul poate, intr-adevar, sa dea nastere unor vise care se implinesc in realitate. Deci, trebuie sa fim foarte atenti. Este suficient ca o singura data sa credem si ne primejduim sa cadem in inselare, insotita de toate urmarile sale. Avem cuvantul lui Hristos si al Sfintilor Apostoli; el ne este de ajuns.

Este foarte important sa nu cautam niciodata sa obtinem semne concrete care sa releve bunavointa divina, ca, de exemplu, darul de a face minuni.

A-L trai pe Hristos prin si prin sine, intr-un fel aparte de ceilalti, inseamna sa incerci experienta insuficientei fiintei umane pentru viata crestina. In schimb, cand doua, trei, patru sau chiar mai multe persoane se unesc in acelasi scop, puterea, fiecaruia ete multiplicata la infinit. Sfanta Scriptura spune: Vai de cel ce este singur. In schimb, in doi, ramanem de neclintit.

Important, intr-o comunitate, este ca toti sa avem aceeasi viziune, pentru a ne lucra in acelasi scop propria mantuire, a semenilor nostri si a tuturor celor care vin la noi sa-i ajutam.

Absolvirea unei facultati de teologie nu este suficienta pentru mantuire. Cititi mai ales pe Sfintii Parinti. Acolo veti afla adevarata teologie, lucrarea mintii si a inimii, cand este vorba de Dumnezeu.

Rugaciunea curata a inimii nu este daruita celor care studiaza mult. In acest sens, calea cunoasterii aprofundate a teologiei nu este deloc eficace si poate, doar rareori, sa conduca la rugaciunea curata.
Rugaciunea curata a inimii nu este daruita celor care studiaza mult. In acest sens, calea cunoasterii aprofundate a teologiei nu este deloc eficace si poate, doar rareori, sa conduca la rugaciunea curata.

Teologia este starea duhului aparuta datorita actiunii harului dumnezeiesc. In aceasta consta diferenta dintre teologie si filozofie, dintre adevarata teologie si teologia intelectuala. Daca un asemenea har va atinge inima, nu va va mai parasi pe pamant. Este inepuizabil, caci in el se afla inceputul vietii vesnice. Chiar daca trupul vostru se descompune, acest har va trai in voi cu putere.

Dumnezeu poate sa atinga sufletul omului si sa-i daruiasca cu usurinta cunoasterea de sine. Este o mare diferenta intre aceasta cunoastere si aceea care se dobandeste in scolile teologice. Poate deveni foarte daunatoare sufletului studierea teologiei fara a avea o experienta de viata traita in duhul lui Hristos. Se risca intr-adevar sa se studieze teologia ca o filozofie sau poezie, mai ales in formele ei apofatice. Se risca sa se adopte o atitudine falsa, sa se creada superior si aceasta este suficient pentru a fi pierdut. O cu totul alta cale trebuie sa cautam pentru a trai in Hristos.

Cunoasterea teologica invatata in scoli si care a devenit o specialitate intelectuala accesibila tuturor, nu duce la cunoasterea lui Dumnezeu. Cunoasterea lui Dumnezeu vine din viata in Hristos, care se naste in adancurile inimii.

Putem fi inselati daca apreciem ca ceea ce aduce cunaosterea teologica este mai mult decat sfintenia vietii.

Poti sa fii mare savant, sa ai diplome academice si sa ramai cu totul indiferent fata de mantuire.

Cand traiesti o viata sfanta si fara de pacat, cunoasterea intelectuala poate sa dea roade duhovnicesti minunate. In schimb, o cunoastere fara iubire nu poate sa mantuiasca pe nimeni.

SUS

Partea a 7-a

Fara duh de pocainta, fara experienta unei adevarate ascultari, nu poti deveni un adevarat teolog sau preot, adica o persoana capabila sa invete pe altii adevarata viata crestineasca.

Pentru a invata sa traiesti in Hristos, nu este necesar sa citesti zeci sau sute de carti. Parintele meu duhovnic m-a sfatuit sa nu citesc decat cateva pagini pe zi. Un sfert de ora, o jumatate de ora, dar veghind sa aplic in viata ceea ce citeam.

Sfantul Apostol Petru spunea despre preotia imparateasca ca ea poate fi implinita prin participarea noastra la sfanta Liturghie. Temeti-va serios sa mergeti la Sfanta Liturghie din obisnuinta. Siliti-va de fiecare data sa traiti mai profund ceea ce simtea Hristos la Cina cea de Taina, cand a instituit aceasta mare Taina care este Sfanta Impartasanie. Astfel, Sfanta Liturghie va deveni mantuitoare nu numai pentru voi, ci si pentru toti cei care participa la ea. Nu numai preotii pot sa traiasca in inima lor suferintele lui Hristos pentru lumea cazuta prada pacatului si mortii.

Tot ce ne inconjoara exista pentru ca Dumnezeu vegheaza asupra lumii. Dumnezeu poarta de grija lumii si lumea continua sa existe. Daca veti cauta sa impliniti voia lui Dumnezeu cu simplitate si smerenie, Dumnezeu poate sa transforme orice situatie, chiar si cea mai grea. Astfel, daca ascultati de parintele vostru duhovnic, daca aveti incredere in el, sa nu va fie teama ca sunteti povatuiti gresit. Dumnezeu va gasi intotdeauna mijlocul prin care sa va descopere adevarul. A trai in ascultare, inseamna sa va faceti inima mai sensibila la orice schimbare duhovniceasca din viata voastra.

Putin conteaza daca parerea parintelui nostru duhovnic este imperfecta. In masura in care sunt implinite poruncile in ascultare si credinta in Hristos, Dumnezeu va indrepta faptele noastre. Ceea ce parea fals se va adeveri. In schimb, ceea ce parea desavarsit dupa judecata noastra, nu va fi, adesea, decat reflexul vointei noastre pacatoase, si Dumnezeu nu va mai fi cu noi.

Calea cea mai simpla este sa ascultam si nu sa poruncim. Este razboiul cel mai cumplit impotriva patimilor.

Pentru a intelege taina mantuirii in Hristos, trebuie sa mergem pe calea ascultarii. Si sa o facem cu multa atentie. In masura in care conceptia sa este dreapta, omul poate avea o inspiratie foarte inalta facand lucrul cel mai simplu, cum ar fi, de exemplu, la bucatarie. In schimb, fara ascultare, fie el patriarh, episcop sau preot, se poate pierde.

Purtam in noi pacatul originar, acest venin al primei ispite a lui Adam in rai: Veti fi ca Dumnezeu, dar ascultarea ne poate elibera de pacat.

Totul depinde de relatia cu Dumnezeu. Daca avem incredere in purtarea Sa de grija, vom avea curajul sa implinim cuvantul parintelui nostru duhovnic. Logica proprie vietii de fiecare zi si ratiunii nostre nu este suficienta. Dumnezeu il paraseste pe acela care are prea multa incredere in propria sa inteligenta. Putin conteaza daca spune cineve un cuvant impotriva noastra, daca un sfat este impotriva bunului simt; daca suntem gata sa ne urmam duhovnicul si daca avem incredere in el, Dumnezeu sfarseste intotdeauna prin a randui lucrurile intr-un sens pozitiv. Taina ascultarii este una din realitatile cele mai serioase pe drumul mantuirii.

Dumnezeu sa va pazeasca! Iar voi sa pastrati o atitudine dreapta! Din exterior, nu se vede nimic; este o viata despre care nu putem spune nimic deosebit. Dar, in interior, datorita ascultarii, suntem intr-o stare de tensiune permanenta. Asa trebuie sa fie crestinul: un “fir” de inalta tensiune pe care o pasarica poate sta fara nici o frica, dar prin care trece o energie capabila sa ucida o lume intreaga. Iata cum vom intra in Imparatia vesnica a lui Hristos.

Prin putina nevointa a ascultarii, omul trece in existenta fara de inceput, vesnica, a lui Dumnezeu.

Ascultarea este necesara pentru mantuire. Pregatiti-va inima si mintea voastra. Pastrati o atitudine interioara pozitiva.

A fi dupa chipul lui Dumnezeu. Nu putem a ajunge la aceasta stare decat printr-o ascultare asemanatoare aceleia a lui Hristos, a Maicii Domnului si a tuturor acelor care le-au urmat.

Cand suntem impreuna ar trebui sa fim ca un singur om, dupa chipul lui Dumnezeu Cel intreit, Care este un singur Dumnezeu. Nu putem ajunge la aceasta stare decat daca avem in noi pe Duhul Sfant, si nu dezordinea interioara a gandurilor noastre rele. Cum sa dobandim acest har? Ce sa facem pentru ca Dumnezeu si Duhul Sau cel Sfant sa se salasluiasca in noi? Trebuie sa ascultam. Numai printr-o luare aminte permanenta asupra semenilor nostri vom ajunge sa

descoperim in noi un fel de radar si sa simtim ceea ce gandesc altii, vointa lor, starea lor duhovniceasca. In schimb, fara ascultare, daca mai intai cautam confortul nostru, ne vom desparti de semeni si, in noi, se va declansa razboi.

Ascultarea duhovniceasca este necesara in viata de zi cu zi. Preferati sa faceti voia altora decat voia voastra. Acceptati cu bunavointa fiecare sfat al parintelui vostru duhovnic, al fratelui, sau al unei surori. Astfel, putin cate putin, se va naste in voi si in jurul vostru o stare in care inima va deveni foarte blanda si sensibila la orice miscare interioara, la toate transformarile duhovnicesti.

Cand suntem impreuna, fiecare sa ne rugam lui Dumnezeu sa ne daruiasca duh de ascultare fata de vointa Sa, si sa ne binecuvanteze pe toti. Fie ca e cel mai tanar sau cel mai batran, ascultati pe celalalt cu inima, pentru a simti cand Duhul lui Dumnezeu vorbeste prin el. Un diacon de 20 de ani, Sfantul Atanasie, si nu patriarhii, episcopii sau alti martiri, cu prilejul primului Sinod Ecumenic din anul 325, a fost cel care a sugerat cuvantul “homousios” pentru a defini raportul dintre Tatal si Fiul si Sfanta Treime. Dar, pentru a ajunge la aceasta stare trebuie multa bunavointa. Nu mai prin ascultare o putem dobandi.

Prin ascultare, inima devine din ce in ce mai sensibila la viata, suferintele, bunastarea si nevoile altora.

Prin slujire, si nu prin stapanire, devenim asemenea Domnului. Hristos a aratat calea in timpul Cinei celei de Taina. El era Domnul si spala picioarele ucenicilor Sai.

Prin ascultare, inima si mintea voastra se va deschide spre vesnicie.

Prin ascultare, viata noastra devine constienta chiar si in timpul somnului.

SUS

Partea a 8-a

Prin ascultare, combatem patimile, astfel incat nici un gand patimas nu poate sa ne rodeasca.

Inainte fiecarei persoane trebuie sa fim gata sa implinim voia sa mai degraba decat a noastra. Astfel, constiinta noastra se elibereaza. Putin cate putin, intr-un mod cu totul neasteptat, lacrimile pentru “Adamul intreg” se nasc in noi.

Ascultarea incepe prin amanuntele cele mai neinsemnate ale vietii zilnice, prin ocupatia cea mai modesta, dar se sfarseste prin constiinta lui EU SUNT. Trebuie sa pastram aceasta stare de duh cu taria credintei in Inviere.

Hristos a spus: Cel ce nu uraste pe tatal sau, pe mama sa, pe fratii sai, pe copiii sai si chiar pe propriul sau suflet, nu poate sa Ma urmeze. Cuvantul Domnului este foarte serios. Nu este vorba aici de cariera si de minciunile acestei vieti, ci sa ajungi sa treci peste patimile si pacatele acestei lumi pentru a trai vesnic cu Tatal. Dupa caderea in pacat, firea umana este, in toate manifestarile ei, potrivnica fata de ceea ce Tatal nostru ceresc asteapta de la noi. Iata de ce trebuie sa ne uram pe noi insine, in starea in care suntem in lumea de dupa cadere.

Prin ascultare, sufletul nostru poate sa ajunga curat inaintea lui Dumnezeu.

Daca iubeste cineva pe tatal sau, pe mama sa, pe copiii sai, mai mult decat pe Mine, nu este vrednic de Mine (Matei 10,37). Nimic nu este mai infricosator pentru oamenii lumii decat aceste cuvinte. Totusi, trebuie sa reusim sa depasim ceea ce ne leaga de fiintele cele mai apropiate. Astfel, nu vom ajunge niciodata la iubirea atotcuprinzatoare si absoluta a lui Dumnezeu.

Ascultarea este o renuntare totala la vointa noastra proprie. Aceasta este calea pe care trebuie s-o urmam pentru a deveni liberi, pentru a auzi in inima noastra vocea Duhului Sfant. Viata noastra va fi tragica, fara salvare, atata timp cat va exista in noi o patima. Nu putem sa aflam pacea decat prin renuntarea desavarsita la propria noastra vointa.

Numai cand ne eliberam de propriile noastre ganduri, idei, dorinte, putem trai, in toata curatia, in “prezenta” lui Dumnezeu.

A asculta inseamna a-ti trai voia proprie, personala. Zilnic, trebuie sa fii dispus sa renunti la propriile tale idei pentru a te elibera de lupta penibila si mizerabila, pe care o ducem impotriva patimilor. Odata terminat acest razboi, ne aflam deja la portile vesniciei.

Daca renuntati la propria voastra vointa, cautand voia lui Dumnezeu, Dumnezeu va fi cu voi. Daca vreti sa urmati propria voastra gandire, Dumnezeu va va parasi.

Cea mai mare pedeapsa, pentru om, este ca Dumnezeu sa-l lase in voia sa proprie. In vremea noastra, care L-a respins pe Hristos, nimeni nu intelege aceasta aparenta supunere.

Rugaciunea curata presupune lipsa de griji. Se poate ajunge la ea atunci cand, in orice ocupatie, mintea noastra ramane libera de a gandi si de a nu trai, decat prin numele divin, harul Duhului Sfant.

Eu nu am venit pentru a impune voia mea altuia, ci, dupa exemplul lui Hristos, pentru a-l sluji. Incercati sa procedati astfel, si veti vedea ca harul lui Dumnezeu va fi cu voi. Apoi, adoptati aceasta atitudine in fiecare moment al vietii voastre.

Daca nu vom invata sensul slujirii aproapelui, viata noastra va fi inutila. Daca vrem sa ne reinnoim firea, sa devenim asemenea lui Dumnezeu, trebuie ca dorinta de a-i sluji aproapelui sa ne domine viata.

Slujirea aproapelui are o putere mantuitoare infinit mai mare decat oricare teorie teologica.

Cum putem sa-L cunoastem pe Dumnezeu asa cum este? Hristos ne arata calea, rugandu-ne sa traim in sfintenie ca sa nu vatamam pe aproapele, sa preferam pe altii noua insine, sa nu luptam pentru a-i domina.

Pentru ca ceilalti sa traiasca, noi trebuie sa murim noua insine. Hristos a spus: Sa nu va fie frica ca va veti perde sufletul in aceasta slujire. Cel care slujeste aproapelui isi castiga sufletul pentru viata vesnica.

Care este arma vrajmasului impotriva mantuirii noastre? Invidia. In Evanghelie, Pilat stie ca evreii vor sa-L omoare pe Hristos din invidie. Invidia este cea mai mare putere a vrajmasului. Iata de ce trebuie, inainte de toate, sa evitam gandul de invidie.

Invidia este caracteristica tuturor oamenilor, independent de situatia lor sociala. Intr-adevar, mereu e cineva mai puternic decat noi. Mereu, ceilalti au ceva ce ne-ar place sa avem. Din invidie ii respingem pe altii, si, pentru Dumnezeu, viata noastra devine, intr-adevar, ca o imagine obscura si intunecata.

Straduiti-va sa nu acuzati niciodata pe altul, ci rugati-va pentruel. A judeca pe cineva pentru lipsurile pe care le are, inseamna sa nu-ti vezi propriile tale defecte.

SUS

Partea a 9-a

In starea noastra de cadere suntem incapabili sa judecam, in mod corect, pe fratele nostru. Sa nu fiti atat de siguri ca fratele vostru se inseala. Nu-l judecati.

Este preferabil sa nu judecam. A trai in frica de Dumnezeu inseamna a-ti fi teama sa judeci pe altul intr-o maniera pacatoasa si nu asa cum l-ar judeca Dumnezeu.

Ce castig judecand pe fratele meu? Atata timp cat nu-l voi vedea asa cum Domnul il vede, totul va fi gresit. Incepeti prin aceasta rugaciune, prin ideea de a fi ascultatori, de a nu judeca pe fratii vostri. Incepeti prin aceasta dorinta de a-i sluji pe altii cu dragoste, ca si Sfantul Siluan, care cerea, in zilele de sarbatoare, sa poata sluji in trapeza sutelor de calugari. Era atat de fericit sa vada cat de mult ii iubea Hristos pe acesti oameni, pe acesti copii ai lui Dumnezeu. Ii slujea cu multa dragoste. Implinite in acest duh, muncile vietii de zi cu zi, pot sa devina o hrana duhovniceasca foarte agreabila. Seara, datorita acestei atitudini de slujire, inima voastra va fi foarte blanda si veti plange inaintea lui Dumnezeu pentru propriile voastre greseli, pentru lipsa voastra de iubire.

Greutatea de a comunica cu semenul provine intotdeauna dintr-o lipsa de rugaciune si iubire. Cum spunea “Staretul” Siluan, se poate intampla ca, in ciuda rugaciunilor celor mai fierbinti, sporul sa fie dificil. Totusi, cand ajungi, prin rugaciunea lui Iisus, sa traiesti in pace cu o persoana, devii capabil sa traiesti cu milioane de alte persoane care i se aseamana.

A ne ruga pentru altul, inseamna, datorita unei bune dispozitii a inimii noastre cu privire la el, a-l ajuta sa reziste gandurilor rele pe care poate, nu fara de motiv, sa le aiba cu privire la noi. In schimb, a nu ne ruga pentru altul, inseamna a justifica, prin lipsa noastra de iubire, gandurile urate pe care poate sa le aiba impotriva noastra. Sa pastram unitatea in rugaciune in jurul potirului lui Hristos si vom vedea ca este usor sa iubim.

Sa fiti foarte atenti! Nu permiteti nici unui gand rau sa intre in inima voastra.

Nu considerati neinsemnate gandurile negative pe care, in liniste, le puteti avea cu privire la altul. Paziti-va de orice cuvant care raneste. Este foarte important. Aminiti-va, de asemenea, de aceste cuvinte ale lui Hristos: Nu faceti altora ceea ce nu doriti sa vi se faca voua.

Urmati atitudinea acestui om pe care Dumnezeu il iubea atat de mult, Parintele Misail, egumenul Manastirii Sfantul Pantelimon, pe vremea cand eram eu acolo: ”Daca cineva mi se impotriveste, eu cedez”.

In compania acelor care va primesc, alesii lui Dumnezeu care va intampina si va accepta sa-i slujiti, considerati-va, dincolo de orice, nevrednici si onorati. Atunci viata voastra se va schimba. In schimb, daca veti judeca pe altii pentru lucruri neinsemnate si exterioare, veti pierde totul.

Tot ceea ce dobanditi in luptele voastre interioare se reflecta in viata voastra in Dumnezeu. Luptati impotriva oricarei patimi care provoaca in voi gandurile critice cu privire la aproapele! Nu primiti ceea ce vrajmasul va sugereaza impotriva celui care va nedreptateste. Fie ca sunteti singur in camera sau cu cineva, orice gand critic, orice miscare interioara negativa creaza o lipsa in cetatea voastra duhovniceasca si in cea a comunitatii voastre. Nici un gand nu se naste si nu trece prin minte fara urmari. Avand ganduri bune veti putea vedea in orice persoana pe care o veti intalni o fiinta scumpa. In schimb, avand gandurile urate, fata voastra, energiile voastre psihice va vor irosi relatiile si va vor afecta anturajul. Cand harul este cu tine, nu mai vezi defectele altora: nu mai vezi decat suferintele si dragostea pentru frati.

De asemenea, este fals si iluzoriu sa astepti desavarsirea unui grup decat pe cea a unei persoane. Mai intai, pentru ca noi insine nu avem o idee adevarata si dreapta despre ceea ce inseamna desavarsirea. Apoi, pentru ca desavarsirea este starea de asemanare totala cu Dumnezeu.

Respingeti orice duh de curiozitate. Faceti-va munca fara sa va ingrijiti sa aflati daca ceilalti o fac pe a lor. Cand lipseste curiozitatea, fiecare primeste de la Dumnezeu ceea ce i se cuvine. Nu putem sa-L inselam pe Dumnezeu. El este atat de puternic si atat de drept incat nu putem sa-I ascundem nimic.
“Daruieste-mi ca sa-mi vad greselile mele si sa nu osandesc pe fratii mei”, spune Sfantul Efrem in rugaciunea sa. Cand incepem sa comparam nevointele noastre cu cele ale aproapelui, vrajmasul poate sa gaseasca mijloacele prin care sa ne descurajeze.

Cand intervin intre oameni certuri, neintelegeri, stari tensionate, unitatea nu poate sa fie pastrata decat daca fiecare suporta slabiciunile selorlati. Dupa Apostolul Pavel, este mai bine sa suporti o jignire decat sa jignesti.

Daca ne rugam in mod constant pentru binele fratilor si al surorilor noastre, pentru a parcurge drumul vietii in acelasi duh si aceeasi armonie a dragostei duhovnicesti, realizarea asemanarii cu Hristos va fi mai usoara. In schimb, daca ne vom opri la detaliille inevitabile si la lipsurile vietii exterioare, vom pierde harul contemplarii lui Dumnezeu.

Confruntati cu o problema, cei mai mari se pun in slujba aproapelui. Este singura solutie posibila. Caci, spune Hristos: Cei ce vor sa fie mai mari, sa devina slujitorii si robii celor mai slabi.
Viata in lume este intemeiata pe forta si violenta. Scopul crestinului este invers. Forta nu apartine de viata vesnica. Nici un act impus prin forta nu ne poate mantui.

In viata de obste, ascultarea ne permite, putin cate putin, sa intelegem psihologia celorlalte persoane. Invatand sa traim cu o persoana, invatam sa traim cu milioane de persoane care i se aseamana. Astfel, in mod progresiv, intram intr-o profunda suferinta pentru intreaga umanitate. Trebuie ca duhul nostru sa se dezvolte in toate dimensiunile fiintei umane si nu numai la nivelul obligatiilor si al greutatilor cotidiene.

Aceste lucruri marunte, neintelegerile care le insotesc, sunt, cu siguranta, inevitabile, dar nu sunt sfarsitul vietii noastre. Scopul nostru este sa devenim dupa chipul lui Hristos. Daca in calitate de "eu" nu pot sa port o mica comunitate, cum as putea sa port, ca si Hristos, intreaga umanitate, in timp si spatiu?
Viata crestineasca inseamna sa devenim asemenea cu Hristos, sa avem aceleasi stari ale inimii, aceleasi ganduri ca si Fiul Tatalui, ne spune Sfantul Apostol Pavel. Daca ramanem constienti de acest scop, daca suntem din toata fiinta noastra in aceasta stare interioara, mintea nu se va mai pierde in lucruri marunte. Poftele, invidiile, neintelegerile si micile probleme ale vietii cotidiene, vor trece neobservate.

Noi oficiem Liturghia impreuna. Dar platim pretul: fiecare dintre noi trebuie sa se preocupe de mantuirea tuturor. Viata noastra este un martiriu fara sfarsit.

Nu exista alta cale decat rugaciunea neincetata in timpul lucrului. Transformati tot ceea ce trebuie sa faceti in rugaciune. Deschideti o usa, cereti Domnului sa deschida pentru voi usa metanoiei, a pocaintei. Voi puneti caramizi; spuneti ca lucrati in zadar si ca nimic nu poate sa tina daca Dumnezeu nu participa El Insusi la constructie. Nu obisnuiesc

sa cer sfaturi duhovnicesti de la sefii de stat si de la generali, dar cazul lui Cromwell este interesant. Pregatindu-se pentru o lupta, spunea: "Doamne, voi avea prea mult de lucru; pot sa Te uit, dar Tu nu ma uita."

Gasiti motive ca sa fiti cu Dumnezeu!

SUS

Partea a 10-a

In Muntele Athos, atunci cand eram inca incepator, un calugar batran mi-a spus, intr-o zi, ceva remarcabil in ceea ce priveste lucrarile cele mai smerite: “Nici un lucru nu injoseste valoarea persoanei umane. Dar pacatul degradeaza viata divina in noi”. Indeletnicirile care nu pot sa devina o patima se potrivesc cel mai bine cu viata duhovniceasca. Daca sunt bucatar, pregatesc hrana, rugandu-ma pentru cei pe care Domnul nostru ii iubeste. Nu exista patima. In acelasi timp, aceasta ascultare are o mare valoare, pentru ca imi permite sa slujesc oamenii pe care ii iubeste Hristos. Se poate trai foarte frumos cu o astfel de atitudine.

Cine va fi primul? Domnul spune: Cautati mai intai imparatia cerurilor si toate celelalte vi se vor adauga voua. Este principiul nostru, chiar daca viata materiala ni se impune de dimineata pana seara. Scopurile celor din lume sunt altele si nimeni nu mai are timp sa se roage.

Cand mintea si inima noastra sunt indreptate spre Dumnezeu, totul devine usor. Fara aceasta miscare dinamica spre Dumnezeu, viata isi pierde sensul.

Odata, in Manastirea Sfantul Pantelimon, mi s-a intamplat sa am pana la paisprezece ascultari in acelasi timp. I-am spus aceasta parintelui meu duhovnic; "Nu reusesc sa-mi implinesc sarcina: am paisprezece ascultari!". El mi-a raspuns: "N-ai dreptate, n-ai decat o singura sarcina". "Nu parinte, i-am raspuns, am paisprezece!". "Nu, a spus iarasi, tu nu faci decat un lucru in acelasi timp. Atunci, fa-l bine si treci la urmatorul…".

Scopul pe care il dam vietii noastre patrunde toate activitatile noastre. Daca, de exemplu, vom cauta mai intai sa castigam bani, tot ceea ce vom face va decurge din aceasta.

Munca, pozitia sociala, ar trebui sa nu aiba nici o importanta in relatiile dintre persoane. Privilegiul nu este pe plan exterior, ci interior; cel care iubeste cel mai mult pe Dumnezeu, cel care se roaga cel mai mult, cel care se sileste sa implineasca cel mai mult poruncile, acela va fi cel mai aproape de Domnul. Este foarte important. Eliberati-va mintea de orice gand de cariera. Nu exista cariera in viata duhovniceasca.

Daca mantuirea in Hristos este singurul scop al vietii noastre, tot ceea ce facem devine act de rugaciune, liturghie.

Tot ceea ce faceti, lucrul voastru, poate sa fie mantuitor. Aceasta depinde de voi, de felul in care il faceti. Istoria abunda de calugari deveniti mari sfinti, fiind bucatari sau spaland cearcefurile. Calea mantuirii consta in a lucra fara patima, cu rugaciune.

Cunoasteti, poate, pe acel calugar care a fost bucatar toata viata intr-o manastire din Kiev. Privind focul din soba, se vedea tot timpul in flacarile iadului. A devenit un sfant. Ascultarea pe care o avea nu l-a impiedecat sa fie intotdeauna cu Dumnezeu.

Nu va pierdeti timpul traind fara rugaciune, fara meditatie.
In viata noastra totul are sens duhovnicesc. Asadar, mai intai sa cautam cum putem sa lucram pazindu-ne inima, mintea, judecata noastra in Dumnezeu.

Dumnezeu sa va daruiasca puterea de a va pazi sufletul, mintea si inima voastra in duhul lui Hristos. Atunci, tot ceea ce vi se va intampla va putea foarte repede sa fie transformat in totalitate. Ceea ce era plictisitor si descurajator va disparea, transfigurat de dorinta voastra de a fi acolo unde este Hristos, Dumnezeul vostru.

Pentru a ne pastra sufletul si inima in pace in fata judecatii lui Dumnezeu, nu trebuie sa facem nimic care ar putea sa-l deranjeze pe aproapele. Trebuie sa dobandim viata noastra prin noi insine, prin nevointa noastra.

Trebuie sa evitam cu orice pret grijile vietii cotidiene ce ne impiedica sa ramanem in duh cu Hristos, Care este de-a dreapta Tatalui si cu Duhul Sfant.

Sfintii Parinti recurg cateodata la aceasta metafora: daca suntem undeva cu un imparat, prezenta sa influenteaza tot ceea ce facem. De ce nu ar fi la fel cu Imparatul vesnic? Pentru ca este prezent, sa facem totul sub privirea sa.

Intotdeauna.

In fiecare zi, in fiecare noapte, sa ne gandim ca Dumnezeu ne priveste, ca ne asculta rugaciunile, ca vede profunzimile sufletului nostru. Bineinteles, asta nu vrea sa spuna ca Il vedem pe Dumnezeu asa cum este El, dar creeaza o atmosfera care permite sa observam imperfectiunile noastre, imprastierea mintii noastre, greselile noastre in relatiile cu aproapele in timpul zilei.

Traind cu alte persoane, suntem supusi la anumite limite, reguli exterioare, restrictii, etc. Dar Duhul, Care purcede din tatal, trece peste toate aceste forme.

Gandul nostru sa fie acolo unde este Hristos. Atunci, rugaciunea noastra va fi cu El si nu ne va mai ramane mult loc pentru patimi. Ne vom obisnui sa traim astfel si, in aceasta viata linistita, ne vom recladi intreaga noastra fiinta.

In viata nimic nu este banal, marunt, neinsemnat!

Pastrand mintea la Dumnezeu, este usor sa observi toate legile, regulile si limitele exterioare, fara sa devii robul acestora. Formele exterioare ale vietii se imbina, cu usurinta, cu constiinta duhovniceasca. Ordinea aparenta a vietii ramane aceeasi, doar continutul este cel ce se transforma.

Sporirea noastra duhovniceasca depinde in primul rand de atitudinea pe care o adoptam.
Este ciudat, dar nu suntem obisnuiti sa fim atenti la tot ceea ce se petrece in jurul nostru si in interiorul nostru. Uitam acest lucru. Impresiile vietii exterioare, materiale, ni se intiparesc atat de puternic, incat uitam de viata duhovniceasca.

SUS

Partea a 11-a

Trebuie sa pastram, in acelasi timp, un elan foarte puternic spre Dumnezeu si constiinta insuficientei si saraciei noastre. Daca suntem multumiti de noi insine, rugaciunea sa fie ceea ce ar trebuie sa fie: eruptia unui vulcan.

Intr-o societate, unde fiecare se imagineaza fiind primul, nimeni nu progreseaza. In schimb, daca se considera intotdeauna ultimul, intalnirea cu aproapele devine de fiecare data prilejul unui folos si al unui spor duhovnicesc. Astfel, e preferabil sa fii ultimul. Daca sunt primul, e o plictiseala groaznica. Daca sunt ultimul, e o bucurie continua, pentru ca invat mereu ceva util.

Sa ne smerim continuu: iata lucrarea noastra! Domnul a spus: Cel ce se smereste se va inalta. Doar Dumnezeu singur poate sa inalte.

Problema vietii cotidiene este, ascetic vorbind, legata de frica de Dumnezeu. Aceasta este un dar extrem de pretios. Prin ea cerem lui Dumnezeu sa ne povatuiasca in viata de zi cu zi, in fiecare clipa. Printr-o actiune a harului care scapa logicii noastre, intram pe nesimtite in libertatea copiilor lui Dumnezeu.
Sa ramanem in fiecare moment in frica de Dumnezeu. Astfel, vom ajunge sa slujim pe semenii nostri si sa lucram la mantuirea noastra.

Nu incetati, in fiecare zi, sa-L rugati pe Dumnezeu sa va Daruiasca Duhul Sfant, harul pentru a implini si a ne insusi poruncile lui Hristos, pana ce ele devin a doua natura.
Scopul final este ca mintea noastra sa se gaseasca mereu unita cu inima. Aceasta unire a inimii si a mintii este chiar locul rugaciunii.

Practic, cel mai adesea, stand asezati rostim rugaciunea fara glas, in locul inimii. La inceput, trebuie sa legam rugaciunea de respiratie. Cand inspiram, spunem: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu". Apoi, cu expiratie, spunem: "miluieste-ma". Ne concentram toata atentia asupra numelui lui Hristos si asupra cuvantului "miluieste-ma". Sa nu acceptam nici un alt gand. La inceput, acest act, in aparenta atat de simplu, este dificil; in loc sa fim linistiti, luptam. Totusi, putin cate putin, ne obisnuim sa ne pastram atentia pe locul cel mai inalt al inimii. Ne vom obisnui treptat cu rugaciunea.

Cand incepem sa rostim numele lui Hristos, o multime de "ganduri" ne invaluie. De indata ce rugaciunea se termina, atacul dispare. Iesim cu sufletul eliberat, atunci cand, in timpul rugaciunii, "gandurile" ne asalteaza. Rugaciunea dezvaluie patimile care sunt in noi. Aceste atacurile dezvaluie, de obicei, continutul fiintei noastre. In momentul rugaciunii, noi luptam cu toate aceste imagini, cu toate aceste patimi si griji pentru a rosti numele lui Hristos cu o minte

curata.

Daca simtim o anumita antipatie fata de cineva, cel mai bine este sa nu ne gandim nici la chipul acestei persoane, nici la cauza acestei uri, ci sa ne rugam independent de toate acestea. Prin aceasta lucrare interioara, putem sa trecem peste antipatia noastra, sa refuzam imaginea nascuta din patimile noastre.

Daca ne ataca "gandurile" si ne impiedica sa ne rugam curat, trebuie sa rabdam si sa strigam: "miluieste-ma pe mine !". Prin aceasta impotrivire activa, transformam, putin cate putin, natura umana cazuta, care face din noi copiii primului Adam. Luptam, si aceasta lupta trebuie sa fie, cu adevarat, profunda, sa imbrace o forma cosmica. Nu, noi nu suntem doar niste indivizi atacati de "ganduri". Cu rabdare sa strigam: "Miluieste-ma, miluieste-ma!". Iata maniera de a rezista "gandurilor" urate si de a le impiedica sa ne stapaneasca.

Nu va descurajati prea repede, ci repetati rugaciunea, pana cand ea se va intipari in mintea voastra.
"Doamne Iisuse Hristoase, fiul lui Dumnezeu, miluieste-ne pe noi". Cand rostim aceasta rugaciune, stabilim cu Hristos o relatie personala care scapa ratiunii noastre. Viata lui hristos patrunde treptat in noi.
Unii se roaga cu gandul, cu mintea. Or, nu poate exista rugaciune acolo unde nu e participarea inimiii. In rugaciune, inima si mintea sunt, in mod indisolubil, unite.

Rugati-va in camera voastra. Unii vor putea sa se scoale cu o ora mai devreme, altii cu o jumatate de ora, altii cu un sfert de ora sau zece minute. Asta depinde de puterile fiecaruia. Dar trebuie s-o faceti. Astfel, inima si mintea voastra se vor obisnui sa traiasca mereu si pretutindeni cu rugaciunea. Cand rostiti rugaciunea lui Iisus, impiedicati orice alt gand sa va atace. Cei care sunt incepatori in viata duhovniceasca trebuie sa invete sa lupte impotriva poftelor trupesti.

Rugati-va seara, dimineata si in celelalte clipe ale vietii voastre de zi cu zi. Rugati-va pentru altii. Numai prin unitate in Duhul Sfant veti fi capabili sa lucrati mantuirea voastra. Rugati-va pentru semeniii vostri si cereti lui Dumnezeu sa va binecuvinteze prin rugaciunile lor.

Cand ne rugam pentru o persoana bolnava, rostim numele ei si ne gandim la ea cerand lui Dumnezeu sa o vindece. Nu este o iluzie, ci o realitate. Nu este un pacat, ci o atitudine de iubire crestineasca pentru fratele nostru.

Cand sufletul nostru este in intregime indreptat spre Dumnezeu, toate intrebarile inceteaza. Nu mai exista decat o intrebare: Cum sa dobandim pe Duhul Sfant in noi si sa-L pastram?

In zborul sufletului spre Dumnezeu, putem atinge sfera rugaciunii curate. Cand rugaciunea devine curata, o altfel de vedere se naste in om. Tot ceea ce a asimilat in aceasta lume, prin experienta sau prin studii, este depasit. In starea de rugaciune, omul nu-si cunoaste nici varsta, nici starea sociala sau ierarhica. Toate detaliile vietii pamantesti sunt depasite. Intelegem mai bine sensul cuvintelor lui Hristos: Si in ziua aceea, nu Ma veti mai intreba despre nimic.

Cum sa ne comportam in Biserica? Trebuie sa fim incordati si concentrati; sa avem o tensiune, adica o atentie foarte mare pentru ca sa nu fim distrasi de lucruri superficiale si de ganduri straine.
Cand sufletul nostru e liber de patimi, firea noastra alterata prin caderea in pacat este redusa la frumusetea ei originala. Daca suntem dupa chipul lui Dumnezeu, revelatiile devin fenomene normale. Calea crestineasca inseamna sa-ti umpli sufletul si inima de cunoasterea superioara a lui Dumnezeu.
Doar printr-o experienta indelungata, ce poate dura luni si ani, putem dobandi, incetul cu incetul, o atitudine crestineasca in rugaciune.

Fiti nebuni, nebuni precum adevaratii asceti! De ce nebuni? Pentru ca a fi crestin inseamna a trai pe doua planuri in acelasi timp: in prezent si in vesnicie.

O repet: sa ne sporim acum atentia pentru zidirea vietii noastre.

Pastrati toate acestea in constiinta voastra si viata va va fi plina de interes, nu doar in fiecare zi, ci in fiecare clipa.

Nu uitati aceste cuvinte. Dumnezeu v-a dat timp pentru a lucra la mantuirea voastra vesnica. Nu-l irositi!